

Uchwała Nr 145
Komitetu Monitorującego
Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020
z dnia 15 listopada 2018 roku

w sprawie zmian w działaniu M06 „Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej”, w poddziałaniu 6.3 „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” w typie operacji „Restrukturyzacja małych gospodarstw” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020.

Zgodnie z art. 49 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1303/2013 z dnia 17 grudnia 2013 r. ustanawiającego wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz ustanawiającego przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności i Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego oraz uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1083/2006, Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 uchwala, co następuje:

§ 1.

Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 pozytywnie opiniuje zmiany w działaniu M06 „Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej”, w poddziałaniu 6.3 „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” w typie operacji „Restrukturyzacja małych gospodarstw” Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, zawarte w załączniku do uchwały.

§ 2.

Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania stosownych zmian w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 będących bezpośrednią konsekwencją dokonania zmian określonych w § 1.

§ 3.

Komitet Monitorujący Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 upoważnia Instytucję Zarządzającą do dokonania zmian Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 zawartych w załączniku do uchwały, w wyniku uzgodnień z Komisją Europejską.

§ 4.

Uchwała wchodzi w życie z dniem przyjęcia.

Przewodniczący

Komitetu Monitorującego Program Rozwoju
Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020

Załącznik do uchwały Nr 145 Komitetu Monitorującego Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 z dnia 15 listopada 2018 r.

Działanie	M06 Rozwój gospodarstw i działalności gospodarczej
Poddziałanie	6.3 „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw”
Typ operacji	Restrukturyzacja małych gospodarstw
Strony	241-252

Rodzaj zmiany:

1) Zmiany w części: 8.2.6.3.4.4 Beneficjenci

Tekst obowiązujący PROW 2014-2020:

8.2.6.3.4.4. Beneficjenci

Rolnik ubezpieczony na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników w pełnym zakresie jako rolnik, prowadzący wyłącznie działalność rolniczą.

W przypadku obszaru A – rolnik, o którym mowa w akapicie pierwszym, prowadzący wyłącznie działalność rolniczą, w tym produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń, który zobowiąże się do zaprzestania produkcji trzody chlewnej.

(...)

Tekst po zmianach PROW 2014-2020:

8.2.6.3.4.4. Beneficjenci

Rolnik **będący osobą fizyczną**, prowadzący działalność rolniczą.

W przypadku obszaru A – rolnik, o którym mowa w akapicie pierwszym, prowadzący działalność rolniczą, w tym produkcję trzody chlewnej, na obszarach wyznaczonych w związku ze zwalczaniem afrykańskiego pomoru świń, który zobowiąże się do zaprzestania produkcji trzody chlewnej.

(...)

2) Zmiany w części: 8.2.6.3.4.6 Warunki kwalifikowalności

Tekst obowiązujący PROW 2014-2020:

8.2.6.3.4.6 Warunki kwalifikowalności

Pomoc może być przyznana wnioskodawcy, który:

- prowadzi na terytorium RP działalność rolniczą w celach zarobkowych,
- jest posiadaczem samoistnym lub zależnym gospodarstwa rolnego w rozumieniu Kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych co najmniej 1 ha lub

nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,

- posiada gospodarstwo rolne o wielkości ekonomicznej mniejszej niż 10 tys. euro; w przypadku operacji realizowanych w ramach obszaru A nie uwzględnia się produkcji trzody chlewnej,
- przedłoży biznesplan dotyczący restrukturyzacji gospodarstwa.

(...)

Pomocy nie przyznaje się:

- na inwestycje dotyczące plantacji roślin wieloletnich na cele energetyczne oraz niektórych działów specjalnych produkcji rolnej, w szczególności: hodowli zwierząt laboratoryjnych, hodowli ryb akwariowych, hodowli psów rasowych, hodowli kotów rasowych;
- osobie, która jest beneficjentem jednego z poniższych instrumentów wsparcia:
  - „Ułatwianie startu młodym rolnikom”, „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętych PROW 2007-2013,
  - „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Premie dla młodych rolników”, „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” objętych PROW 2014-2020.

Beneficjent zobowiązuje się do realizacji biznesplanu.

Beneficjent zobowiązuje się do rozpoczęcia prowadzenia uproszczonej rachunkowości w gospodarstwie najpóźniej w dniu rozpoczęcia realizacji biznesplanu i prowadzenia jej co najmniej do dnia upływu okresu związania celem.

W wyniku realizacji biznesplanu powinien nastąpić wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa do poziomu co najmniej 10 tys. euro, przy czym wzrost ten musi wynieść co najmniej 20% wartości wyjściowej.

Tekst po zmianach PROW 2014-2020:

8.2.6.3.4.6 Warunki kwalifikowalności

Pomoc może być przyznana wnioskodawcy, który:

- prowadzi na terytorium RP działalność rolniczą w celach zarobkowych,
- jest posiadaczem samoistnym lub zależnym gospodarstwa rolnego w rozumieniu Kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych co najmniej 1 ha lub nieruchomości służącej do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników,
- posiada gospodarstwo rolne o wielkości ekonomicznej mniejszej niż **13 tys. euro**; w przypadku operacji realizowanych w ramach obszaru A nie uwzględnia się produkcji trzody chlewnej,
- przedłoży biznesplan dotyczący restrukturyzacji gospodarstwa.

(...)

Pomocy nie przyznaje się:

- na inwestycje dotyczące plantacji roślin wieloletnich na cele energetyczne oraz niektórych działów specjalnych produkcji rolnej, w szczególności: hodowli zwierząt

laboratoryjnych, hodowli ryb akwariowych, hodowli psów rasowych, hodowli kotów rasowych;

- **jeżeli na poziomie przepisów krajowych wprowadzone będą ograniczenia co do zakresu wsparcia uwzględniające konieczność eliminowania wzrostu produkcji w niektórych sektorach;**

- osobie, która jest beneficjentem jednego z poniższych instrumentów wsparcia:

- „Ułatwianie startu młodym rolnikom”, „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Różnicowanie w kierunku działalności nierolniczej” objętych PROW 2007-2013,

- „Modernizacja gospodarstw rolnych”, „Premie dla młodych rolników”, „Premie na rozpoczęcie działalności pozarolniczej” objętych PROW 2014-2020.

Beneficjent zobowiązuje się do realizacji biznesplanu.

Beneficjent zobowiązuje się do rozpoczęcia prowadzenia uproszczonej rachunkowości w gospodarstwie najpóźniej w dniu rozpoczęcia realizacji biznesplanu i prowadzenia jej co najmniej do dnia upływu okresu związania celem.

W wyniku realizacji biznesplanu powinien nastąpić wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa do poziomu co najmniej 10 tys. euro. **W każdym przypadku wzrost wielkości ekonomicznej gospodarstwa musi wynieść co najmniej 20% wartości wyjściowej.**

3) Zmiany w części: 8.2.6.3.4.7 Zasady dotyczące ustalania kryteriów wyboru

Tekst obowiązujący PROW 2014-2020:

8.2.6.3.4.7. Zasady dotyczące ustalania kryteriów wyboru

Kryteria wyboru mogą w szczególności uwzględniać:

- rodzaj planowanej produkcji (np. produkcja ekologiczna),
- wielkość ekonomiczną gospodarstwa,
- wpływ na realizację celów przekrojowych,
- kompleksowość biznesplanu,
- przetwarzanie produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie,
- udział w zorganizowanych formach współpracy producentów rolnych,
- w przypadku operacji realizowanych w ramach obszaru A – preferowana będzie większa liczba świń w gospodarstwie.

Tekst po zmianach PROW 2014-2020:

8.2.6.3.4.7. Zasady dotyczące ustalania kryteriów wyboru

Kryteria wyboru mogą w szczególności uwzględniać:

- rodzaj planowanej produkcji (np. produkcja ekologiczna),
- wielkość ekonomiczną gospodarstwa,
- wpływ na realizację celów przekrojowych,

- kompleksowość biznesplanu,
- przetwarzanie produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie,
- udział w zorganizowanych formach współpracy producentów rolnych,
- w przypadku operacji realizowanych w ramach obszaru A – preferowana będzie większa liczba świń w gospodarstwie,
- **preferencje dla osób podlegających ubezpieczeniu społecznemu rolników.**

4) Zmiany w części: 8.2.6.6 Informacje dotyczące konkretnego działania

Tekst obowiązujący PROW 2014-2020:

8.2.6.6 Informacje dotyczące konkretnego działania

Określenie małych gospodarstw, o których mowa w art. 19 ust. 1 lit. a) ppkt (iii) rozporządzenia (UE) nr 1305/2013

Małe gospodarstwo - gospodarstwo rolne w rozumieniu Kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych co najmniej 1 ha lub nieruchomość służąca do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, o wielkości ekonomicznej mniejszej niż 10 tys. euro.

Określenie górnych i dolnych progów, o których mowa w art. 19 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013

Dolny próg wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego pozwalający ubiegać się o pomoc w ramach „Premii dla młodych rolników” wynosi 13 tys. euro.

Górny próg wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego dla „Restrukturyzacji małych gospodarstw” to 10 tys. euro.

Tekst po zmianach PROW 2014-2020:

8.2.6.6 Informacje dotyczące konkretnego działania

Określenie małych gospodarstw, o których mowa w art. 19 ust. 1 lit. a) ppkt (iii) rozporządzenia (UE) nr 1305/2013

Małe gospodarstwo - gospodarstwo rolne w rozumieniu Kodeksu cywilnego, o powierzchni użytków rolnych co najmniej 1 ha lub nieruchomość służąca do prowadzenia produkcji w zakresie działów specjalnych produkcji rolnej w rozumieniu przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników, o wielkości ekonomicznej mniejszej niż **13 tys. euro**.

Określenie górnych i dolnych progów, o których mowa w art. 19 ust. 4 rozporządzenia (UE) nr 1305/2013

Dolny próg wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego pozwalający ubiegać się o pomoc w ramach „Premii dla młodych rolników” wynosi 13 tys. euro.

Górny próg wielkości ekonomicznej gospodarstwa rolnego dla „Restrukturyzacji małych gospodarstw” wynosi mniej niż 13 tys. euro.

1. Przepis zgodnie z którym będzie dokonana zmiana:

Art. 11 lit. b ppkt. ii rozporządzenia 1305/2013

2. Data konsultacji z Komitetem Monitorującym PROW 2014-2020:

15.11.2018 r.

3. Uzasadnienie proponowanych zmian.

Poddziałanie „Pomoc na rozpoczęcie działalności gospodarczej na rzecz rozwoju małych gospodarstw” realizuje cel szczegółowy 2A – „Poprawa wyników gospodarczych wszystkich gospodarstw oraz ułatwianie restrukturyzacji i modernizacji gospodarstw, szczególnie z myślą o zwiększeniu uczestnictwa w rynku i zorientowania na rynek, a także zróżnicowania produkcji rolnej”. Nadrzędnym celem omawianego instrumentu wsparcia jest restrukturyzacja gospodarstwa w zakresie produkcji żywnościowych lub nieżywnościowych produktów rolnych lub przygotowania do sprzedaży produktów rolnych wytwarzanych w gospodarstwie, w wyniku której powinien nastąpić wzrost wielkości ekonomicznej do co najmniej 10 tys. euro i co najmniej o 20% w stosunku do wielkości wyjściowej.

Dotychczas stosowane kryterium dostępu do wsparcia umożliwia uzyskanie pomocy wnioskodawcom ubezpieczonym na podstawie przepisów o ubezpieczeniu społecznym rolników w pełnym zakresie jako rolnik lub małżonek rolnika, prowadzących wyłącznie działalność rolniczą.

Przyjęcie ww. kryterium dostępu miało na celu skierowanie wsparcia do konkretnej grupy docelowej, czyli do właścicieli gospodarstw, którzy nie prowadzą innej zarobkowej działalności niż działalność rolnicza, aby wspomóc ich w przeprowadzeniu zmian w swoim gospodarstwie tak, aby wzrosła wielkość ekonomiczna tego gospodarstwa.

W związku z licznymi postulatami ze strony podmiotów zainteresowanych uzyskaniem wsparcia na restrukturyzację małych gospodarstw proponuje się zniesienie wymogu podlegania ubezpieczeniu społecznemu rolników przez określony czas przed złożeniem wniosku o przyznanie pomocy przy jednoczesnym wprowadzeniu preferencji w ramach kryteriów wyboru operacji dla osób podlegających ww. ubezpieczeniu.

Poszerzenie grupy docelowej stworzy szerszą ofertę dla osób, które, niezależnie od statusu wynikającego z ubezpieczenia społecznego, planują zrestrukturyzować swoje gospodarstwa, a tym samym przyczynić się do realizacji priorytetu i celu instrumentu wsparcia w zakresie zwiększenia konkurencyjności i rentowności gospodarstw oraz poprawy orientacji rynkowej.

Zmiana ta wynika z konieczności podjęcia działań mających na celu zapobieganie nadmiernemu wzrostowi produkcji w niektórych sektorach, zwłaszcza w sektorze owoców i warzyw. Wobec zakazu przywozu do Federacji Rosyjskiej niektórych produktów rolnych pochodzących z UE, w tym owoców i warzyw, rodzi się zagrożenie, że produkty rolne przekraczające wielkość, która może być zagospodarowana przez dostępne rynki, nie zostaną skonsumowane. W celu uniknięcia takiej sytuacji należy zapobiegać nadmiernemu wzrostowi produkcji.

Ponadto, proponuje się podwyższenie górnego progu wyjściowej wielkości ekonomicznej do poziomu poniżej 13 tys. euro, przy zachowaniu wymogu osiągnięcia wzrostu wielkości ekonomicznej w okresie docelowym na poziomie 10 tys. euro i (w każdym przypadku) o co najmniej 20% w stosunku do wartości wyjściowej. Zmiana ta umożliwi szerszy dostęp do wsparcia zainteresowanym posiadaczom mniejszych gospodarstw planujących ich restrukturyzację.

Należy zauważyć, iż w „Restrukturyzacji małych gospodarstw” największa liczba wydanych decyzji w sprawie przyznania pomocy, tj. 34,7 %¹ została zdiagnozowana w przedziale: 9 – 10 tys. SO. Z kolei, gospodarstwa w przedziale: 10 – 13 tys. euro, (w tym rolnicy prowadzący małe gospodarstwa wspólnie ubiegający się o pomoc) wykazują bardzo niewielkie zainteresowanie instrumentem wsparcia „Modernizacja gospodarstw rolnych” (na poziomie niespełna 4 % wszystkich zawartych umów w tym instrumencie).

Można zatem przyjąć, że w grupie gospodarstw w przedziale: 10 – 13 tys. euro dominują gospodarstwa, które nie osiągnęły w pełni orientacji rynkowej i wymagają restrukturyzacji. Wprawdzie gospodarstwa te osiągnęły już wielkość ekonomiczną na poziomie co najmniej 10 tys. euro., jednak założenia biznesplanu będą obligowały je do dalszej restrukturyzacji oraz podnoszenia wielkości ekonomicznej, o co najmniej 20 %.

Dodatkowo, w związku z powyższą zmianą, proponuje się, aby definicja małego gospodarstwa obejmowała gospodarstwa o wielkości ekonomicznej mniejszej niż 13 tys. euro. Zmiana ta umożliwia zachowanie wymogu zawartego w art. 19 ust. 4 akapit trzeci rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1305/2013 w sprawie wsparcia rozwoju obszarów wiejskich przez Europejski Fundusz Rolny na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich (EFRROW) zgodnie z którym *państwa członkowskie określają górne i dolne progi umożliwiające gospodarstwom rolnym dostęp do wsparcia dla młodych rolników oraz małych gospodarstw, przy czym niższy próg wsparcia dla młodych rolników musi przewyższać górny próg dla małych gospodarstw*.

Z analizy dotychczasowych naborów wynika, iż ok. 31 % decyzji w sprawie przyznania pomocy dotyczy gospodarstw, których wyjściowa wielkość ekonomiczna wynosiła poniżej 7 tys. euro.

Należy zatem przyjąć, że dla gospodarstw o najniższym początkowym potencjale produkcyjnym osiągnięcie wzrostu wielkości ekonomicznej do poziomu 13 tys. euro, mogłoby stanowić warunek niemożliwy do spełnienia.

Należy podkreślić, że pomoc w ramach omawianego instrumentu wsparcia przyznaje się na operację obejmującą restrukturyzację gospodarstwa w zakresie produkcji żywnościowych lub nieżywnościowych produktów rolnych lub przygotowania do sprzedaży produktów rolnych.

4. Oczekiwany efekt wprowadzenia zmiany:

Efektom wprowadzonych zmian będzie poszerzenie grupy potencjalnych wnioskodawców – właścicieli małych gospodarstw (nieposiadających kapitału albo możliwości pozyskania go na rynku), których gospodarstwa wymagają restrukturyzacji w celu poprawy ich konkurencyjności i zwiększenia rentowności, a docelowo zwiększenia ich udziału w rynku.

Dodatkowo wprowadzona zmiana pozwoli zapobiec nadmiernemu wzrostowi produkcji w sektorach produkujących nadwyżki żywności, których nie można zagospodarować.

5. Wpływ na zmianę wskaźników:

Nie dotyczy

---

¹ Wg stanu na 7 września 2018 r. (bazy Standard Output, Agencja Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa).

6. Wpływ na Umowę Partnerstwa:

Nie dotyczy

7. Powiązanie z Umową Partnerstwa:

Nie dotyczy